

Raadsmemo

Aan : De gemeenteraad
Datum : 16 januari 2024
Onderwerp : actualisatie programma Tata Steel 2024-2030
Van : Het college, de burgemeester <keuze>
Openbaar : Ja of Nee invullen
Documentkenmerk : D-113267
Zaakkenmerk : Z-24-186603
Aantal bijlage(n) : 1

Op 16 januari 2024 hebben Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en de colleges van burgemeester en wethouders van Beverwijk, Heemskerk en Velsen het geactualiseerde Programma Tata Steel vastgesteld. Hierin laten wij zien hoe wij samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond. We doen dat met ondersteuning van onze uitvoerende diensten: de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, Omgevingsdienst IJmond en de GGD Kennemerland, en in afstemming met de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en Economische Zaken en Klimaat (EZK). We kijken daarbij naar de periode 2024–2030. De nadruk van onze concrete activiteiten ligt in dit programma op wat wij in de komende drie jaar doen. U vindt het programma als bijlage bij dit bericht.

De afgelopen jaren zijn de zorgen over gezondheidsrisico's in de IJmond toegenomen. Onderzoek wijst uit dat een belangrijk gedeelte van de gezondheidseffecten en overlast wordt veroorzaakt door Tata Steel. Als één van de verantwoordelijke overheden delen wij de zorgen van inwoners en vinden het belangrijk om de leefomgeving in de IJmond gezonder en veiliger te maken. Er is namelijk alleen toekomst voor industriële bedrijven in Noord-Holland als die de transitie naar schone en duurzame productie kunnen en willen maken. Dat geldt in het bijzonder voor Tata Steel. Tata Steel heeft ontegenzeggelijk ook een belangrijke economische en maatschappelijke functie in de IJmond. Het bedrijf is goed voor bijna 30.000 banen (9000 direct en 20.000 indirect). Het ondersteunen van het staalbedrijf om de verduurzamingsdoelstelling te halen past dan ook binnen de uitgangspunten zoals geformuleerd in ons college-uitvoeringsprogramma: "Een groene en gezonde toekomst voor Tata Steel". Vanuit deze visie maken we afspraken met Tata Steel op vier verschillende sporen zoals die beschreven staan in het geactualiseerde Programma Tata Steel 2024-2030.

De inzet van de overheid richting Tata Steel is vanwege de dynamiek op dit dossier niet volledig planbaar. Dit onderstreept de noodzaak voor een aanpasbare aanpak, zodat we kunnen bijsturen als dat nodig is. We formuleren in dit programma acties voor de komende drie jaar. Concrete acties voor de langere termijn, na 2030, zijn vanwege de dynamiek op dit moment niet goed te formuleren. In 2026 actualiseren we dit programma daarom weer zodat we vanaf 2027 met een opnieuw geactualiseerd programma verder kunnen. We kunnen in 2026 beter bepalen welke concrete acties er na 2030 nodig zijn.

We hanteren het jaar 2030 als keerpunt, omdat dan de eerste fase van het project Heracless-Groen Staal afgerond moet zijn. Tegelijkertijd houden we wel het perspectief op de periode na 2030. Wat we vandaag doen is immers bepalend voor de toekomst. De door Tata Steel ingezette eerste verduurzamingsstap moet er onder andere toe leiden dat de Kookgasfabriek 2 en Hoogoven 7 voor 2030 sluiten. Dat is voor ons een belangrijke tussenstap, maar geen einddoel. Wij willen ook zicht op verdere verbetering en verdere verduurzaming na 2030. Tata Steel heeft de ambitie om in 2045 CO₂-neutraal staal te maken. Het is daarom belangrijk om tijdig vooruit te kijken naar wat er nodig is tussen 2030- 2045 voor de ambitie van Tata Steel.

Het geactualiseerde Programma Tata Steel 2024-2030: Een gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzaam Tata Steel

Op 17 november 2020 hebben de provincie Noord-Holland en de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen het Programma Tata Steel 2020-2050: *Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond* vastgesteld. Drie jaar na vaststelling is dit programma toe aan een actualisatie. Om tot een geactualiseerd programma te komen, heeft intensieve afstemming tussen de provincie, de IJmondgemeenten, de beide Omgevingsdiensten, de GGD Kennemerlang en de beide ministeries plaatsgevonden. Mede op basis van de inbreng van al deze partijen is nu het geactualiseerde Programma Tata Steel 2024-2030 opgesteld.

Het gezamenlijke doel van het geactualiseerde programma blijft het zoveel mogelijk verminderen van de negatieve effecten van Tata Steel op de gezondheid en veiligheid in de IJmond. Om dit doel te bereiken wordt in het geactualiseerde Programma Tata Steel 2024-2030 wederom actie ondernomen op vier sporen:

1. Monitoring en Onderzoek
2. Versterken vergunningen, toezicht & handhaving (VTH) en verbeteren wet- en regelgeving
3. Een schonere IJmond door verduurzaming van de staalproductie
4. Omgeving en Communicatie

Door het uitvoeren van dit programma wordt ook bijgedragen aan andere beleidsdoelstellingen. Dit zijn:

- De doelstellingen van het Schone Lucht Akkoord
- Het verminderen van de stikstofdepositie
- het toewerken naar de nationale CO₂-doelstelling in 2030
- De Europese doelstelling voor zero pollution in 2050

De belangrijkste ontwikkelingen, wijzigingen en actualisatie op de sporen ten opzichte van het Programma Tata Steel 2020-2050 zijn:

Spoor 1: Monitoring en Onderzoek

- In 2023 publiceerde het RIVM het onderzoek "[De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van de omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving](#)", waarin het directe verband tussen de uitstoot van Tata Steel en extra gezondheidsrisico's voor omwonenden en de kwaliteit van de leefomgeving werd gelegd. Deze extra gezondheidsrisico's zijn vooral toe te schrijven aan blootstelling aan fijnstof en stikstofdioxide en aan hinder door neergedaald stof, geur, geluid. Ook is er gezondheidswinst te halen door de vermindering van polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK) en lood. De studie laat zien dat gezondheidswinst kan worden behaald door de uitstoot hiervan te verminderen. We leggen in het geactualiseerde programma daarom de nadruk op het zoveel mogelijk verminderen van uitstoot op deze onderdelen.
- De Onderzoeksraad voor de Veiligheid (OVV) roept in het rapport [Industrie & Omwonenden](#) overheden op om de kennis over de impact op gezondheid van de bedrijven waar zij bevoegd gezag voor zijn verder te ontwikkelen en beter te benutten. Ook is er sinds het vorige Programma Tata Steel 2020-2050 een duidelijke maatschappelijke vraag ontstaan naar aantoonbare resultaten voor minder uitstoot en een gezondere leefomgeving. Om aan de oproep van de OVV en de maatschappelijke

vraag te voldoen, werken we aan een meer inzichtelijke en samenhangende manier van monitoring.

Spoor 2: Versterken VTH en verbeteren wet- en regelgeving

- De OVV roept overheden ook op om de mogelijkheden binnen het systeem van normering en VTH beter te benutten. Daarom blijven we de vergunning van Tata Steel voortdurend actualiseren en waar mogelijk scherpen we deze aan. Mede door het bovengenoemde RIVM-onderzoek versterken we de focus op emissies naar de lucht en op de hinderaspecten geluid, grof stof en geur.
- Het OVV-rapport en verschillende gezondheidsonderzoeken van het RIVM vragen aandacht voor het beter verankeren van gezondheid in wet- en regelgeving. Gesteund door het OVV-rapport blijven we dit bepleiten bij het Rijk en in Europa.

Spoor 3: Een schonere IJmond door verduurzaming van de staalproductie

- Tata Steel heeft de aangescherpte ambitie uitgesproken voor een route naar CO₂-vrije staalproductie, waarbij groen staal wordt gemaakt met behulp van groene waterstof in plaats van kolen. De verduurzamingsplannen van het bedrijf zijn ten opzichte van 2020 in grote mate geconcretiseerd met het project Heracleus-Groen Staal. Wij ondersteunen deze ambitie omdat de schadelijke gevolgen van klimaatverandering vragen om een forse reductie van CO₂-uitstoot, maar ook omdat deze transitie inherent leidt tot een gezondere leefomgeving in de IJmond door reductie van emissies die afkomstig zijn van de inzet van kolen.

Spoor 4: Omgeving en Communicatie

- We signaleren dat het vertrouwen van de omwonenden van Tata Steel en de overheid onder druk staat. Dit blijkt uit onder meer een juridificering van de relatie tussen overheid en omwonenden: het aantal formele handhavings- en WOO-verzoeken en het aantal bezwaar- en beroepsprocedures tegen met name de provincie is toegenomen. Het herstellen van dit vertrouwen verdient onze grootst mogelijke aandacht, waarbij we een proactievare houding willen aannemen richting de omgeving, waar de OVV ook tot oproept.
- De schaal van het maatschappelijk debat rondom Tata Steel is groter geworden. De provincie en de IJmondgemeenten zijn hierom de afgelopen jaren steeds intensiever gaan samenwerken in het dossier Tata Steel, en trekken op als één overheid richting de omgeving en omwonenden. Deze samenwerking is sinds 2021 structureel uitgebreid met het Rijk. Waar in 2020 een betere samenwerking met elkaar en met het Rijk nog een apart doel was, is dit nu de dagelijkse praktijk. De provincie en gemeenten werken samen via het Bestuurlijk Overleg Industrie & Gezondheid IJmond. Het ministerie van IenW maakt hier sinds 2023 ook onderdeel van uit. Met het gezamenlijke geactualiseerde Programma Tata Steel 2024-2030 bouwen we voort op deze samenwerking.
- We willen beter contact en meer dialoog met de omgeving. Dit vereist een voortdurende goede samenwerking van alle verschillende overheden die een rol hebben ten aanzien van Tata Steel. Werken als één overheid maakt zowel de dialoog met Tata Steel als de dialoog met de omgeving effectiever. Daarnaast organiseren we als gezamenlijke overheden een Omgevingsoverleg tussen verschillende belanghebbende partijen in de IJmond.

Herstellen vertrouwen inwoners

Er is in de IJmond een nieuwe balans nodig tussen industrie en de omgeving. Hier ligt een taak voor de overheid, maar Tata Steel is en blijft als bedrijf als eerste verantwoordelijk om zorg te dragen voor een goede naleving van de vergunning en een verantwoorde bedrijfsvoering. Ook moet het bedrijf zich rekenschap geven van de gevolgen voor de leefomgeving. Hoewel Tata Steel negatieve effecten heeft op de gezondheid en veiligheid in de regio, opereert het staalbedrijf over het algemeen binnen de wettelijke kaders en normen. Dit is een belangrijk dilemma, want tegelijkertijd blijkt uit onderzoek dat inwoners van de IJmond verhoogde gezondheidsrisico's lopen. Hier zit een discrepantie die moeilijk uit te leggen is aan bewoners in de IJmond. Het vertrouwen van inwoners in de overheid komt mede hierdoor onder druk te staan. Omwonenden moeten erop kunnen vertrouwen dat we hen zo goed mogelijk beschermen tegen de gezondheidsrisico's van industriële emissies, en het herstellen van dit vertrouwen verdient dan ook onze grootst mogelijke aandacht. We beseffen goed dat we dit samen met de omgeving moeten doen – overheid en inwoner kunnen niet zonder elkaar. Immers, mede door de inspanningen van omwonenden zijn er concrete verbetertrajecten gestart bij Tata Steel.

Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel

De Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) stelt, nadat het geactualiseerd Programma Tata Steel 2024-2030 vastgesteld is, wederom een geactualiseerd Uitvoeringsprogramma VTH Tata Steel (2024-2026) op. Dit wordt dit keer niet samen met het geactualiseerde programma vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma wordt vastgesteld door de directie van de OD NZKG. Zodra het uitvoeringsprogramma vastgesteld en gepubliceerd is wordt deze ter informatie toegestuurd.

Tot slot

Met de vaststelling van dit Programma Tata Steel 2024-2030: *Een gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzaam Tata Steel* actualiseren we het huidige programma. Als gezamenlijke overheden en uitvoerende diensten brengen we meer richting en samenhang in monitoring en onderzoek, een aanscherping van de VTH-taken, en ondersteunen we concretere verduurzamingsplannen. We blijven als één overheid werken, wat de dialoog zowel met Tata Steel als met de omgeving effectiever maakt.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Beverwijk

Bijlage(n):

- Programma Tata Steel 2024-2030: *"een gezondere en veilige IJmond door een schoner en duurzaam Tata Steel"* (D-113303)